

ваны народ, ня ведаюць і не шануюць сваёй гісторыі, мовы, культуры. Велізарную ролю ў гэтым нацыянальным заняпадзе адыграла і надалей адыгрывае татальнае панаваньне ў *тэлевізійнай* прасторы Беларусі расейскіх *тэлеканалаў*. Яны выходзяць ужо трэцяе пакаленьне жыхароў Беларусі. Беларуская *тэлевізія*, што ніколі не задумвалася як нешта адметнае і самабытнае, выглядае як пародыя на расейскую і ніякай канкурэнцыі ёй скласьці ня можа. Нават беларускае савецкае слова „*тэлебачаньне*“ — гэта калька з расейскага „*телевидение*“, гібрыднага перакладу з заходніх моваў.

Тэлевізар заняў сваё месца ў палітычнай, сацыяльнай і матэрыяльнай культуры беларусаў. На золку *тэлекультуры*, у 60-ыя гады, калі *тэлевізары* былі рэдкасьцю, суседзі й знаёмыя сыходзіліся „на *тэлевізар*“, прыбраўшыся, нібы ў тэатар. *Тэлевізар* стаў хадавым прадуктам беларускай прамысловасьці — добра купляліся нашыя „*Нёманы*“, „*Віцязі*“, „*Гарызонты*“. Беларуская апазыцыя марна дамагаецца часу ў *тэлеэтары*, часам дзеля гэтага нават хадзілі „*браць тэлевізію*“, а ўлады ўпікаюць апазыцыю, што, маўляў, ёй — абы зрабіць *карцінку для заходніх тэлеканалаў*.

У наступным стагодзьдзі на зьмену *тэлевізійнай* хутчэй за ўсё прыйдзе культура кампутарная, што можа яшчэ болей паглыбіць створаную *тэлевізію* сацыяльную праблему — адчужэньне паміж людзьмі. Застаецца толькі заклікаць самых сябе і ўсіх навокал — замест *тэлевізара* давайце часцей глядзець у вочы сваім бліжнім.

Ударнік

Рыгор Барадулін

Толькі людзі пачцівага веку ведаюць ці цьмяна памятаюць, што такое *ўдарнік*. Тлумачальны слоўнік беларускае мовы, выпушчаны за савецкім часам, тлумачыць: „перадавы работнік сацыялістычнае вытворчасці, які перавыконвае нормы“.

Ударнікі былі на заводах, у калгасах, нават у літаратуры былі паэты-*ўдарнікі*. Ударалі па бездарожжы, па бескультур’і. Чым і па чым ударалі — гэта было няважна. Галоўнае — каб былі ўдары.

Ударнікам яшчэ называлася частка затвора агняпальнай зброі, прызначаная для ўдару па капсулі патрона.

Пра *джазавага ўдарніка* размовы быць не магло. Джаз — спараджэньне капіталістычнага пекла.

Такую аскаміну набілі *ўдарнікі працы*, што ў народзе кпілі весела: „размах рублёвы, а ўдар храновы“.

З раніцы да зьмярканьня па радыё гучала: „*ідуць, ідуць ўдарнікі камуністычных брыгад, прад імі адкрываецца шырокі далягляд*“. Лірыка — падай і рыдай.

У той час было такое віно „*Санцадар*“, мацнейшае за сонечны ўдар, дык і сьпявалі: „Не праходзіць дзень бяздарна. Санцадарна — дужа ўдарна. Мы ўсе *ўдарнікі* — мы санцадарнікі“. Так сьпявалі мы ў цёплых студэнцкіх кампаніях.

Улётка

Генадзь Бураўкін

Слова гэтае прыжылося й атрымала даволі шырокі ўжытак у дэмакратыч-